

MUSEUMSAVISEN

Nr. 48
Juni 2009
29. årgang

MUSEUMSFORENINGEN SØNDERSKOV

Forsøgsordning i 2009

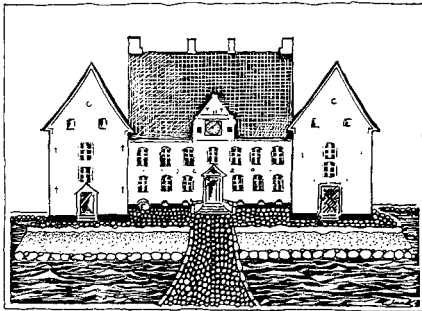
En rod - tre stammer

Historier fra Vejen Kommune
- sommerens særudstilling

Kustoder søges

Renæssancefestival med
historisk ringridning

Museets åbningstider:

Tirsdag-søndag kl. 11-16.

Mandag lukket.

Kontoret er åbent hverdage 9.00-16.00.

Efter forudgående aftale med museets kontor er der også adgang for skoleklasser udenfor normal åbningstid.

Der er endvidere mulighed for at aftale gruppebesøg med introduktion og/eller omvisning også udenfor normal åbningstid.

Museet på Sønderkov

Sønderkovgårdvej 2, 6650 Brørup

Tlf. 75 38 38 66 - Fax 75 38 38 65

E-mail: post@sonderskov.dk

www.sonderskov.dk

Museets faste medarbejdere:

Museumsdirektør: Svend Aage Knudsen

Museumsinspektør: Peter Munch Jensen

Museumsinspektør: Linda Klitmøller

Bogholder: Ellen-Marie Viuff

Museumsvært: Hanne Petersen

Assistent: Joan Lindberg

Forvalter: Torben Immerkær Krogh

Rengøringsassistent: Lis Johansen

Museumstekniker: Jacob Brønd

Kultur- og Naturskolen ved Sønderkov

Naturvejleder Mette Johnsen tiltrådte

1. januar 2009 en stilling i Varde Kommune.

Museet har ansat en ny kultur- og naturvejleder, som tiltræder 1. august 2009.

E-mail: naturvejleder@sonderskov.dk

Holsted - Brørup - Vejen Egnens Museumsforening blev stiftet den 6. februar 1979 med det formål at oprette og drive et kulturhistorisk egnsmuseum. Med virkning fra 2007 er museumsforeningens navn i kraft af kommunalreformen ændret til "Museumsforeningen Sønderkov". Museet og Museumsforeningen har samme bestyrelse.

Formand: Inger Bråsch Gram, Villumsvej 4, 6683 Føvling, tlf. 75 39 82 59

Medlemmer af forretningsudvalg: Andreas Bruun, Lindknud og Agner Frandsen, Ribe

Øvrige medlemmer: Verner Holm, Brørup, Ann Møller Gram, Rødding, Kirsten Lorenzen, Vejen, Klaus Hansen, Holsted; udpeget af Vejen Kommune: Bodil Baagø, Maltbæk og Margith Clausen, Sdr. Hygum

Kontingent 2009: 125,- kr. for enkeltmedlemmer og 175,- kr. for par.

Kontingentet omfatter partoutkort for årets besøg, ligesom foreningens medlemmer modtager Museumsavisen og meddelelser om aktiviteter.

Redigering: Svend Aage Knudsen, Agner Frandsen og Peter Munch Jensen
Layout: Peter Munch Jensen

Billetsalget ved Jul på Sønderskov. Fra 1. maj 2009 og året ud har museet fri entré bortset fra ved særarrangementer som bl. a. det årlige julearrangement.

Forsøgsordning i 2009

Ved generalforsamlingen i marts måned blev det meddelt, at museet fra 1. maj indfører fri entré for voksne i en forsøgsperiode, der kører resten af året. Børn og unge under 18 år har længe haft fri entré efter de gældende regler som statsanerkendt museum.

Men ingen regel uden undtagelse... ved de årlige tre store særarrangementer (Rosenudstilling, Renæssancefestival og Jul på Sønderskov) vil der fortsat blive krævet entré for voksne, og denne hæves fra 40 kr. til 50 kr. Til gengæld ydes der til medlemmer af museumsforeningen 50% rabat på entréen ved disse særarrangementer.

Samtidig hæves gebyret for omvisning fra 300 kr. til 500 kr., da entréen er bortfaldet. I museumsbutikken ydes der 10% rabat på alle varer til medlemmer af

Museumsforeningen Sønderskov.

I øjeblikket arbejder museet sammen med mange frivillige ihærdigt på at få Sønderskovs omgivelser med, således at der inden længe kan bydes på flere udflugtsmål end blot et besøg på museet: en skov- og parksti ved Sønderskov, en møllesti fra Sønderskov rundt om Sønderskov Mølle, over mosen og tilbage, samt en sti til Folding Kirke. Udflugten kan afsluttes med et besøg i Restaurant Herregårdskælderen, hvor restauratør Preben Madsen serverer dejlig forplejning til rimelige priser.

Status i dag er, at den fri entré ser ud til at tiltrække flere gæster til museet, besøgstallet stiger lige så stille. Så måske kan den fri entré fastholdes fremover, det vurderes ved årsskiftet.

"Roden" Askov Husflids- og Sløjdscole. Søren Meldgaard med høj bowlerhat og et kursushold, der præsenterer sine husflidsarbejder, ca. 1889. Kurssets emne har været fremstilling af husflidsredskaber, eftersom flere deltagere står med en sav eller med bogbinderværktøj.

En rod – tre stammer

Askov Husflids- og Sløjdscole, Husflidsskolen i Askov og virksomheden Anders Lervad & Søn.

Museet på Sønderkov har fået midler fra Kulturarvsstyrelsen til en undersøgelse af "en rod – tre stammer". Roden er i denne forbindelse Askov Husflids- og Sløjdscole (1886-95), stammerne er Askov Husflidsscole 1895-1922, Askov Sløjdscole 1895-1974 og virksomheden Anders Lervad & Søn A/S (1895-). Rod og stammer er vokset af samme ideologiske muld.

Roden i Askov

Det hele – "roden" – plantedes i Askov, da lærer Søren Meldgaard (1850-94) kom dertil i 1886 for at oprette en husflids- og sløjdscole. Forstander Ludvig Schrøder, Askov Højscole, havde i 1878 oprettet sin udvidede højscole, og han foreslog Søren Meldgaard at komme til Askov, så interesserede højscoleelever fik mulighed for at følge den nye pæda-

gogiske sløjdundervisning. Meldgaard kom fra Nykøbing Mors Friskole og Jebjerg Højskole, hvor han havde undervist i husflid og sløjd. Om sommeren afholdt han et fire ugers lærerkursus i husflid for Dansk Husflidsselskab (DHS). Det samme gjorde hans gode ven Torp i Hem, Salling, og fra DHS's side så man gerne, at de to sommerkurser afholdtes med større geografisk afstand.

Meldgaard vendte blikket mod Askov, og meget hurtigt opførte han en træbygning til husflids- og sløjdsal ved landevejen gennem byen. Schrøder hjalp ham med at købe en grund og få et lån. De første par år måtte eleverne bo ude i byen. Først i 1888 fik Meldgaard opført et stuehus.

I november 1886 kom husflidskonsulent P. Eriksen og generalsekretær M. Cold, begge fra DHS, på besøg hos Schrøder og Meldgaard i Askov. Ved mødet enedes man om, at sløjden var berettiget som opdragelsesmiddel i skolen. Det betød, at DHS fortsat gav økonomisk støtte til, at Søren afholdt fire ugers lærerkurser, hvor han underviste i både husflid og sløjd.

Husflid og sløjd

Tiden var båret af en stor interesse for unges opdragelse og dannelse. Befolkningstallet steg gennem hele 1800-tallet, og der var masser af unge mennesker, der ikke nødvendigvis tilhørte en bestemt stand eller befolkningsgruppe. Alting voksede og forandrede sig, især inden for landbrug og håndværk. Lederne, der inden for de to hovederhverv gerne så sig som økonomisk, kulturelt og politisk førende, var stærkt optaget af at opdrage ungdommen i de rette moralske baner. Man var bange for, at det voksende antal landarbejdere og

arbejdere ved industrierne ville forandre det eksisterende samfund i socialistisk retning.

Interessen for at udvikle de menneskelige ressourcer var fremherskende i 1700-tallet og navnlig i dets sidste halvdel gennem en række europæiske filosoffer. De beskæftigede sig med, hvordan mennesker lærer og dannes. De kom på forskellig vis frem til, at det er ved at føle, sanse, erkende og reflektere, at den moralske karakter dannes. Det bliver til personlige overbevisninger – og dermed det skønne – for den enkelte person og fører til en selvbevidsthed, så man opstiller mål, tror på egne kræfter og får vilje til at nå målet gennem handlinger. En række af de europæiske samfundsledere, herunder også godsejere i Danmark, gik ind for at fremme de menneskelige ressourcer som vejen til at udbygge samfundene, fjerne sultegrænsen og opsummere menneskers stræben efter lykke.

Det gjaldt om at vække folks følelser både psykisk og fysisk for at sætte gang i tankevirksomheden. Fortællinger som sagn, myter, eventyr og historier var et af midlerne, som N.F.S. Grundtvig og Christen Kold her i landet på ypperste vis viste vejen til. Følelser kunne også sættes i gang gennem manuelt arbejde som husflid og sløjd, hvilket europæiske pædagoger havde arbejdet med. Husflid var et gammelkendt begreb, som Landhusholdningsselskabet, oprettet i 1769, satsede på at udvikle, så folk på landet fik en ekstra indtjening, når de udøvede flid. Denne tankegang overførte fremmelige præster og godsejere til landboudommen. Ved at beskæftige dem med husflid, set som praktiske gør-det-selv-aktiviteter = "selvøvelser" eller "selvvirksomhed", havde de unge noget at samles om i

Melske, fremstillet af Poul Vynne, leder af Askov Sløjdscole 1938-63. Melskeen var symbol på Askov-Nääs sløjden. Redskaberne var kniv og huljern, væggene udført tynde og med en ombyggelig efterbehandling, der får træet til at fremstå med en smuk overflade. Til slut fik melskeen sbellak. (foto KR-E 2009).

deres fritid – selvom den var sparsom. Både kvinder og mænd fik tillid til egne kræfter, når de oplevede, hvordan man med flid og udholdenhed kom over vanskelighederne. De skabte selv en række ting til deres kommende bolig, som var med til at gøre den til et hjem, som husflidens store agitator læreren N.C. Rom har skrevet om. På denne måde blev de unge direkte involveret i at arbejde med deres bevidsthed, ønsker og mål.

Der opstod husflidsskoler, som ungdommen søgte en til to aftener om ugen eller om lørdagen. DHS blev oprettet i 1873 som en paraplyorganisation for de ca. 150 foreninger, der allerede fandtes. I dets styrelse sad godsejere, fabrikanter og grosserer, der så nytten af det pædagogiske og praktiske arbejde. *"Husflid svækker forlystelsessyge og dorskbed, fremavler sparsommelighed, nøjsomhed og arbejdsomhed"*. Det var dyder, der gavnede samfundet. DHS fik straks statstilskud, i 1885 var det 15.000 kr., til at afholde lærerkurser fire steder i landet, så husflidsskolerne kunne bemandedes med faguddannede lærere. Søren Meldgaard og Anders Lervad blev

i deres pure ungdom dybt optaget af ideologien og var på lærerkurser i flere omgange fra 1879-82.

Näässløjd

I Finland og Sverige, hvor den økonomiske husflid tilbage i tiden var stærkt udbredt, udvikledes tanker om, at sløjd – det at fremstille nyttige mindre brugsting af træ – var særlig velegnet som middel til at danne børns æstetiske og moralske opfattelser. Det er forholdsvis nemt at arbejde med træ ved at bruge enkle redskaber som kniv, huljern, sav og

Bordløberpind, fremstillet af efterskole-elev 1961. Pinden var både let og enkel at fremstille og hørte til blandt de første modeller, en dreng lavede. (foto KR-E).

høvl. Grosserer Abrahamson, ejer af godset Nääs uden for Göteborg, oprettede i sin park først et pighjem og dernæst i 1872 en sløjdscole for unge mænd. Nevøen Otto Salomon, der var en stor pædagog, udviklede sløjdsfliden. Han mente, at der ligger en naturlig arbejdsdrift i børn, og målet var at udvikle børns håndfærdighed, deres selvvirksomhed, orden og nøjagtighed. Børn bliver opmærksomme, og sløjd ansporer til flid. Han indførte metodisk undervisning efter modeller, der gik fra det lette til det svære, fra det enkle til det sammensatte. Blomsterpind, penneskæft og rivetand var det første, barnet lavede ved at bruge kniven. Melskeen, fade og skåle hørte til de mere avancerede modeller, hvortil der anvendtes flere typer redskaber. Når børnene stod ved sløjdbænkene kunne

der samtidig indøves fysiske øvelser i forbindelse med redskabsbrugen, så børnene lærte at undgå belastende stillinger og samtidig trænede kroppen i en form for gymnastik. Sidst i 1870'erne opførte Abrahamson en flot træbygning til et sløjdsseminarium, hvor der også blev plads til en drengeskole. I den gamle sløjdsbygning fik de mange modeller plads.

Meldgaard kom i 1882 med understøttelse fra DHS på et to måneders kursus til Nääs. Han var vildt begejstret. Her herskede en hjemlig stemning af glæde og optimisme. Kursisterne sang ved høvlebænkene - ofte flerstemmigt. Hver morgen begyndte man med sang og en lille andagt. Pædagogiske skrifter lå fremme. Den skønne park, omgærdet af sø og skov, bidrog til at give kursisterne

Brødbakke fremstillet af efterskoleelev 1961. Brødbakken eller skålen var blandt de populære modeller. Den afbildede findes i hæftet over nye sløjdsmodeller fra 1953, udformet af Poul Vynne og Aksel Sørensen, som underviste på lærerkurserne. (foto KR-E).

"Stammen" Askov Husflidsskole. Anders og Marie Lervad med deres børn og et hold kursister foran elevfløjen "Nordpolen", opført 1899. Kursisterne har arbejdet med den populære kurvefletning. Hvert hold blev fotograferet ved afslutningen med de færdige resultater. Det var en måde at opprioritere arbejdet på og give det status.

æstetiske oplevelser. Meldgaard og Otto Salomon blev nære venner, de brevvekslede og besøgte hinanden. Meldgaard kom yderligere to gange til Nääs på kursus, sidste gang i 1893.

Askov Husflids- og Sløjdscole

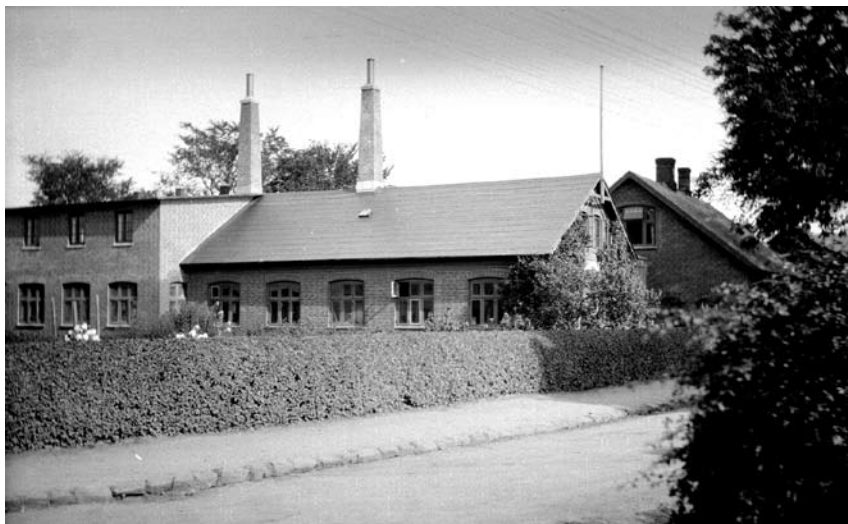
Tilbage i Danmark indførte Meldgaard sløjdundervisning, og det bragte ham til Askov. Allerede i 1887 havde han haft 152 voksne på kurser, heraf var 42 elever fra højskolen, der selv betalte for undervisningen. Straks ved ankomsten til Askov kom Meldgaard til at undervise i sløjd på Frk. Begtrup's friskole. Det gik godt, men ved sommerkurset i 1888 måtte Meldgaard have en medhjælp

p.gr.a. sin tuberkulose. DHS anbefalede husflidslærer Anders Lervad (1863-1942) fra Føvling, der tog sig af husfliden, mens Meldgaard stadig klarede sløjden. Anders Lervad havde pædagogiske anlæg, og allerede lige efter konfirmationen kom han til at undervise i Føvling Skole 1877-80. Han blev optaget af husflidsbevægelsen og gik i snedkerlære. Efter soldatertjenesten kom han i 1886 på DHS husflidslærerkursus og gik i gang med at holde husflidsskole i Føvling. Efter to vintre på Testrup Højskole, hvor han tjente til opholdet ved at undervise i Mårslet Husflidsskole, kom han til Askov.

Da Anders var nødt til at tjene flere

”Stammen” Lervad & Søn’s bygningskompleks ved Askov Dam, 1928. Det forreste hus opført som husflidsskole 1895, inddraget til værksted efter 1922. Til højre ses stuehuset fra 1893. Den to-etages bygning opført som værksted og forhøjet med en etage i 1927.

penge, end undervisningen gav, udnyttede han sine snedkerevner til at hjælpe væveren Jenny la Cour med at klargøre svenske væve, som DHS havde købt på Den Store Nordiske Udstilling i København 1888. Med Schrøders hjælp begyndte hun væveskole i Askov 1889, hvor kursisterne fik understøttelse af DHS. I 1889 fremstillede Anders Lervad den første høvlebænk til Husflids- og Sløjdskolens. Det gav stødet til, at han gik i gang med at have snedkeri. Meldgaard døde i sommeren 1894 kort efter, at Kulturministeren med sin departementchef havde været på besøg. Det var en anerkendelse af skolens virke at modtage så fint besøg. Meldgaard opnåede at få 1.000 kr. i tilskud til sløjdskolens fra staten. Årsagen til besøget skyldtes en strid med Dansk Skolesløjde og dens forening. Samme år, som Meldgaard begyndte i Askov, begyndte en anden sløjdmænd, Aksel Mikkelsen, en tilsvarende skole i København. Han havde ligeledes været på Nääs, og brændte for de unges opdragelse, men han var meget selvhævdende og udviklede sin egen metodiske modelrække. Stillinger ved høvlebænken og

sløjdgymnastik samt klasseundervisning var mere betydningsfulde for ham end æstetik, individuelle hensyn til eleverne og at give modellerne en finish. Han oprettede Sløjdskolens i København og samme år i 1886 en landsdækkende forening for sløjde. Han fik gjort Rigsdagen interesseret, så de straks gav tilskud til lærerkurser. Aksel Mikkelsen var rasende på skolen i Askov og chikanerede den på mange måder. Striden fortsatte, indtil han døde i 1929.

Askov Husflidsskole – firmaet Anders Lervad & Søn.

Ved Meldgaards død deltes ”roden” i ”tre stammer”: Askov Husflidsskole, ledet af Anders Lervad, det af ham samtidig udviklede snedkerfirma, samt Askov Sløjdskole, ledet af Jørgen Rasmussen Kirkebjerg. Delingen skyldtes, at Anders Lervad i høj grad var husflidsmand, og han havde ikke været på Nääs sløjdkursus. Desuden var han hurtig til at leje værkstedssalen af fru Meldgaard for at fortsætte med DHS’ sommerkurser.

Lervad satsede på at blive i Askov. I 1893 opførte han stuehuset ved Askov

"Stammen" Askov Sløjdscole. Sløjdsalen med efterskoledrengene, ca.1900. I baggrunden står Jørgen Kirkebjerg Rasmussen og til venstre Anders Nielsen. Forrest Kirstine Nielsen.

Dam og giftede sig. I 1895 opførte han husflidsskolen ved siden af, da DHS gav besked om, at de fremover støttede Anders' husflidskurser ved at betale for gennemsnitlig 12 elever på hvert kursus. 1899 opførtes elevfløjen Nordpolen. Kurserne var præget af glæde, flerstemmig sang til husfliden, Lervads hyggelige stuer og gode omsorg for kursisterne. Indtil 1922, da hans kone døde, drev de kombineret virksomhed med afholdelse af fire kurser af fire ugers varighed fordelt på sommer, efterår og vinter. Ved siden af fremstillede Anders væve, husflidsværktøj og høvlebænke. Anders tog næringsbrev som snedker i 1896. Vævene fyldte mest i produktionen. De blev solgt til skoler, privatpersoner og institutioner. Husflidsskolen ophørte

ved Maries død, men virksomheden fortsatte. Sønnen Harald, som var uddannet snedker, blev i 1919 ansat i virksomheden. I de næste år frem til 1925, hvor Harald Lervad overtog firmaet under navnet Anders Lervad & Søn, skete der et glidende generationsskifte.

Snedkeriet gik godt. Produktionen steg, og nye værkstedsbygninger kom til. Produktionen blev præget af lovgivningen inden for skoler og seminarer med krav om faglokaler. Skolelovene i 1937 og i 1958 satte de største spor. Indretning af sløjdlokaler blev med tiden den vigtigste produktion. Lervad & Søn blev landskendt og fremstillede inventar til begge sløjdretninger: Dansk skolesløjde og Askovsløjde. I 1964 blev rammerne ved Askov Dam for snævre, og

en ny fabriksbygning opførtes på Øster Skibelundvej i Askov. Næsten samtidig omdannedes virksomheden til et aktieselskab, ejet af Haralds fire sønner: Henning, Simon, Arne og Tue. Virksomheden ekspanderede, og nye produktioner og samarbejdspartnere kom til. En større eksport af sløjdlokaler til England, Tyskland og USA kom i gang. 1998 ophørte væveproduktionen endeligt, og i 2004 solgte Lervad-familien fabrik og varemærke til Peter Thingholm.

Askov Sløjdscole

Ved delingen af Askov Husflids- og Sløjdscole i 1895 købte Jørgen Kirkebjerg Rasmussen på Schrøders anbefaling værkstedssal og stuehus af fru Meldgaard. Han var gymnastiklærer på Askov Højscole og havde hjulpet Søren Meldgaard med undervisning under hans sygdom. Samme år var han på Nääs for at lære sløjd. Sammen med snedker Anders Nielsen, også elev på Askov Højscole, fortsatte de med sløjdlærerkurser fire uger hver sommer med understøttelse fra staten fordelt gennem Sløjdforeningen. Dette system gav en vældig konflikt, da Aksel Mikkelsen som statens sløjdsinspektør ikke brød sig om Askovsløjden. I hele sin levetid argumenterede han mod denne og modarbejdede ved at gøre statstilskuddet så lille som muligt. Da Jacob Appel, forstander på Askov Højscole, var kulturminister, bilagde han det økonomiske stridsspørgsmål, og Askov fik sin egen sløjdsinspektør.

I 1895 oprettedes en "Skole for Overgangsalderen" for drenge mellem 14-17 år. De havde timer i sløjd hver dag. I den første brochure fra 1897 kan læses: *På Sløjdkurser undervises efter Nääs Systemet, der er anlagt efter Barnets Tarv m.h.t. Virksomhedsstrang, og at*

Barnet får et ordentligt Produkt med Hjem. Kniven er begyndelsesværktøjet, og Værktøjerne indgår uden nogen forøvelser efterhånden, som de kræves ved Modellernes udførelse. Efter Elevernes individualitet overvåges, at Arbejderne udføres nogenlunde efter Mål, og at de har et for øjet tiltalende Præg. Der lægges vægt på at udvikle Viljestyrke, Ordenssans, Evnen til at planlægge sit Arbejde m.m. Det drejer sig om legemlig og sjælelig Opdragelse.

Det gik fremad, og i 1908 byttede Jørgen Kirkebjerg og Anders Nielsen roller. Anders købte skolen, da Jørgen blev gymnastikinspektør, men han fortsatte med at undervise på Sløjdscole. Anders og hans kone Kirstine, gav skolen det eftertragtede hjemlige præg. Elevantallet og antal bygninger voksede.

1938 købte Poul Vynne og hans kone Margrethe Askov Sløjdscole og fortsatte den hidtidige virksomhed. Lærerkurserne om sommeren lå i faste rammer, tilpasset seminarieloven, og bestod af et forløb, fordelt over to-tre kurser, afsluttet med skriftlig og mundtlig eksamen. En sådan var allerede indført i 1912. Kurserne udgjorde det for liniefagsuddannelsen i sløjd og blev kun givet i Askov og på Dansk Sløjdlærerscole i København. Efter 1954, da sløjd blev et liniefag på seminarierne, ændredes kursusvirksomheden i løbet af de næste 10 år i retning mod supplerende efteruddannelse. Andre værkstedsfag kom til som metalsløjd, ler, fritidssløjd m.fl. 1953 overgik Sløjdscole til selvejende institution. Poul Vynne gik af som forstander i 1963, og Kurt Bay Petersen kom til. Efterskolen lukkede, og året igennem afholdtes forskellige lærerkurser. Skolen fik fastansatte lærere og flyttede i 1974 til Esbjerg.

Hængeskab, hvor der er arbejdet med samstemmighed i træets årer i rammer og fyldning og kælet for detaljerne. Fremstillet af sløjdlærer og kursusleder ved sommerens lærerkurser i Askov. (foto KR-E 2009).

Slutning

„Det er de bedste fem måneder i mit liv, fordi du lærte at lave rigtig mange ting“, fortæller en tidligere efterskoleelev, der var i Askov vinteren 1961-62. „Oplevelser med materialer og følelser sidder i fingrene. Kniven er håndens naturlige og enkle forlængelse. Det er vigtigt, at børn lærer at omgås et stykke værktøj. Det giver æstetisk sans at udskære og forme i træ, lære at tage hensyn til træets årer og især når træet affpudses“, fortæller en tidligere sløjdlærer. „Omgang med træ sætter sig i bevidstheden og overføres til arbejde med æstetik i sine omgivelser“.

Roden blev plantet solidt i Askov, og de tre stammer udfoldede sig. Det hele var båret af en begejstring for, hvad

materialet gør ved mennesker og mennesker ved materialet, når sansen for dets muligheder kanaliseres gennem fingrenes følsomhed. De tre stammer virkeliggjorde ideologien gennem hver deres praksis. Pædagogikken var så naturlig og indforstået, at statsstøtte og lovgivning blev en del af feltet.

*Linda Klimøller,
Kirsten Rykind-Eriksen (KR-E)*

Skolernes og firmaets arkiver ligger til grund for undersøgelsen sammen med interview, dokumentation af sløjdmønstre og en omfangsrig litteratur.

Historier fra Vejen Kommune

Sommerens særudstilling på Museet på Sønderсков

Sommerens særudstilling på Museet på Sønderсков har titlen "Historier fra Vejen Kommune". Udstillingen arrangeres i et samarbejde mellem Arkivrådet for Vejen Kommune og museet. Udstillingen åbnede fredag den 29. maj 2009 som optakt til pinsen. Formand for Kultur, Fritid og Sundhed i Vejen Kommune Tage Sørensen holdt åbningstalen. Udstillingen vises på museet frem til 16. august, derefter vil den tage på turne rundt i kommunen.

Tanken bag udstillingen er at vise eksempler på det store lokalhistoriske

arbejde, som foregår rundt om på Vejen Kommunes mange lokalhistoriske arkiver. Udstillingen har ingen rød tråd, men viser bredden i det lokalhistoriske arbejde. Udstillingen præsenterer historier fra alle hjørner af kommunen, fra Øster Linnet i syd til Vittrup Baun i nord og fra Klelund i vest til Vejen Mose i øst. Emnerne dækker et ligeså stort felt som geografien, fra mergelgravene i Københoved til slagsmål i Føvling Kirke (tegning ovenfor af Annette Carlsen). Rent tidsmæssigt spænder udstillingen fra Svenskekrigene til nutiden.

Kustoder søges

Museet har en meget trofast kustodegruppe, men der er stadig behov for flere. Især nu, hvor besøgstallet er begyndt at stige og vi mærker travlheden.

Har du lyst til at blive medlem af Sønderskovs kustodegruppe, er du meget velkommen til at kontakte museumsvært Hanne Petersen og høre nærmere.

Som kustode har du en månedlig vagt på en lørdag, søndag eller helligdag i tidsrummet kl. 11-16. Du er altid på vagt med en anden kustode.

Vi kan desværre ikke give dig løn for din indsats. Men vi kan give dig mange spændende oplevelser i et dejligt samarbejde med de øvrige kustoder og omvisere på den gamle herregård. Én gang om året arrangerer vi en udflugt for kustoder og omvisere, hvor vi ser

på et eller andet kulturhistorisk interessant og får forplejning undervejs. Sidste års udflugt gik med bus til Silkeborg Museum (se fotos) med introduktion til museet, efterfølgende frokost på Gl. Skovridergård, besøg på Silkeborg Kunstmuseum med introduktion til museet og afslutningsvis kaffebord i museets café. En rigtig dejlig dag i rart samvær med de kustoder, man ikke så tit deler vagt med.

Kan det friste dig at arbejde på vores dejlige museum som kustode, må du meget gerne ringe på tlf. 7538 3866 eller sende en mail til hp@sonderskov.dk. Det samme gælder, hvis du kender nogen, du vil anbefale til kustodejobbet.

Hanne Petersen

Lennike Brorson (t.b.) og Karina Jensen fra Gjebjerg Ringriderforening bliver blandt deltagerne i den kommende festivals ringriderturnering.

Renæssancefestival med historisk ringridning

Den 12-13. september 2009 vil museets gæster igen blive ført tilbage til Danmark i 1500-1600-tallet. For 4. år i træk stabler museet og en lang række frivillige arrangementet Renæssancefestival på Sønderkov på benene.

Festivalens helt store nyhed bliver i år en historisk ringriderturnering, hvor medlemmer af tre lokale ringriderforeninger dyster iført kopier af historiske dragter. Det er ringriderforeningerne i Skodborg, Glejbjerg samt Sønder Hygum der stiller med ryttere til turneringen. Ringridtet vil foregå på en bane i herregårdens have tømret med gamle kobberstik fra tiden som forlæg.

I haven vil der også blive landsknægtlejr med kampgruppen Non Nomen, og på gårdspladsen foran Sønderkovs

hovedbygning bliver der marked med købmænd og torvekoner samt håndværkere, der demonstrerer gamle håndværk. Her vil restaurant Herregårdskælders nye forpagter Preben Madsen i år sørge for serveringen af renæssanceretter. På markedspladsen vil der også blive dukketeater og gøgl. Og på pladsens store podie opfører teaterlauget et nyt teaterspil, der fortæller om livet i renæssancens Danmark. Levende renæssancemusik står bl.a. grupperne Cantus Firimus, Sine Nomine samt elever fra Vejen Musikskole for.

På www.renaessancefestival.dk kan man kan følge med i forberedelserne til festivalen.

Peter Munch Jensen

De lokalhistoriske arkiver

Vi har på dette sted tidligere annonceret åbningstiderne for de lokalhistoriske arkiver i Holsted, Brørup og Vejen Kommuner. Da museets geografiske ansvarsområde nu er udvidet med den gamle Rødding Kommune, er der nu ikke længere plads til alle de lokalhistoriske arkiver i museets område. Vi har derfor valgt kun at annoncere åbningstiderne for de arkiver, der direkte hører under museet.

Vejen Lokalhistorisk Arkiv

Adresse: Østergade 2, 6600 Vejen
Telefon:: 79 96 52 75
Email: lk@sonderskov.dk)
Leder: Linda Klitmøller
Åbningstid: Tirsdag og onsdag 9-14
Torsdag 8-12

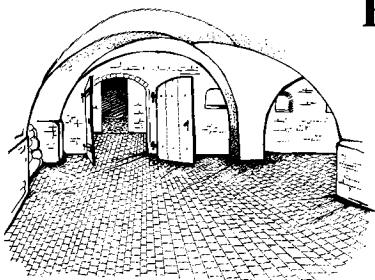
Den første mandag i hver måned i oktober-april åbent kl. 17-20.

Filial: Sognearkivet i Bække

Adresse: Bække Skole, Skolegade 3,
6622 Bække
Telefon:: 75 38 97 06
Kontaktperson: Søren Frederiksen.
Åbningstid: Efter aftale

Lokalhistorisk Arkiv Holsted

Adresse: Vestergade 17, 6670 Holsted
Telefon:: 75 39 20 10
Email: holsted-lokalarkiv@mail.dk
Leder: Klaus Hansen.
Åbningstid: Onsdag 14-18 eller efter aftale (ring på 75 39 23 28 eller 75 39 26 29).

Restaurant Herregårdskælderen

Restaurant Herregårdskælderen og Museumscaféen genåbnede 1. februar 2009. Kokken Preben Madsen er ny forpagter. Der henvises til museets hjemmeside www.sonderskov.dk, hvor telefonnummer, emailadresse og åbningstider er annonceret. Hjertelig velkommen til Preben Madsen.